

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ฟุตบอล (football/soccer) นับว่าเป็นกีฬาที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ซึ่งในปัจจุบันฟุตบอลกลายเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดอย่างหนึ่งของมวลมนุษยชาติ ทั้งนี้เพราะฟุตบอลมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ มีกติกาที่เข้าใจง่าย ใช้อุปกรณ์และเทคนิคการเล่นเพียงเล็กน้อย (Giulianotti, 1999, p. 1) โดยจะต้องอาศัยลูกบอลเล่นระหว่างผู้เล่น 2 ฝ่าย ซึ่งผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะมี 11 คน และผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะต้องพยายามเตะลูกบอลให้เข้าประตูของฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งปัจจัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารการถ่ายทอดการแข่งขันทางวิทยุ และการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญที่ทำให้ฟุตบอลกลายเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายไปทั่วแทบทุกมุมโลก

อย่างไรก็ตามด้วยอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อมวลชนที่ได้รายงานความเคลื่อนไหวของฟุตบอลอย่างต่อเนื่อง ฟุตบอลจึงกลายเป็นกีฬาประเภทหนึ่งที่ได้รับนิยมนอกจากบุคคลทั่วไปทุกระดับชั้น ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศทั่วทุกมุมโลก โดยเฉพาะประเทศไทย กีฬาฟุตบอลถือเป็นกีฬายอดนิยมที่สุด ซึ่งจะเห็นได้จากในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก (World Cup) ทุก ๆ ครั้งประชาชนจำนวนหลายล้านคน ฝ่าฝืนติดตามชมการแข่งขันอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ซึ่งนับเป็นเกมการแข่งขันที่สนุกสนาน เร้าใจ ดึงดูดใจ เพราะการแข่งขันฟุตบอลโลกแต่ละทีมได้มีการพัฒนารูปแบบ การเล่น เทคนิค กลวิธี ใหม่ ๆ และสมรรถภาพทางกายที่สมบูรณ์และพร้อมอยู่เสมอ ซึ่งทำให้เกมการแข่งขันสนุก ตื่นเต้น เร้าใจ ประทับใจตลอดกาล

สำหรับกีฬาฟุตบอลนั้น ก็นับเป็นกีฬาอีกชนิดหนึ่งที่สำคัญยิ่งของสังคมไทยเช่นกัน เพราะกีฬาฟุตบอลมีความโดดเด่น และมีประชาชนสนใจมากที่สุด มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ มีเครือข่ายโยงใยทั่วโลก หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับมีการรายงานข่าวกีฬา หรือแยกข่าวกีฬาออกมาอีกส่วนหนึ่งโดยเฉพาะ หรือบางฉบับมีข่าวกีฬาโดยเฉพาะ ฟุตบอลอย่างเดียวทั้งฉบับ รวมไปถึงการเกิดขึ้นของวารสารกีฬาฟุตบอลหลายฉบับ มีหนังสือฟุตบอล ใช้ในด้านการเรียนการสอน หรือตำราฟุตบอลเกิดขึ้นเป็นเงาตามตัว สถาบันวิทยุกระจายเสียงมีข่าวกีฬาตลอดทั้งวันหลายรายการ โทรทัศน์เสนอรายการกีฬาฟุตบอลทั้งเทป และถ่ายทอดสดทั้งในประเทศ และต่างประเทศหลายช่องเกือบทุกวัน โดยเฉพาะฟุตบอลโลก ประชาชนคนไทย และ

ทั่วโลกเฝ้าติดตามชมการถ่ายทอดฟุตบอลโลกผ่านดาวเทียมจำนวนหลาย ล้านคน จนกระทั่งผู้สื่อข่าว กีฬาให้ฉายาว่า “ฟุตบอลโลกฟีเวอร์” เป็นต้น (รณพงษ์ คำนวนทิพย์, 2549)

นอกจากนี้ในช่วงเวลาที่ไม่มีการแข่งขันฟุตบอลโลก ก็ยังมีการแข่งขันฟุตบอลลีก ภายในประเทศต่าง ๆ อีกมากมายไม่ว่าจะเป็น พรีเมียร์ลีกของประเทศอังกฤษ กัลโชเซเรียอาของประเทศอิตาลี ลา ลีกาของประเทศสเปน และ บุนเดสลีกาของประเทศเยอรมนี รวมทั้งฟุตบอลลีกของประเทศอื่น ๆ ในยุโรปและอเมริกาใต้ ก็เช่นเดียวกัน หรือแม้กระทั่งฟุตบอลลีกของประเทศในแถบเอเชียและประเทศไทยด้วยก็ตามที่

อย่างไรก็ตามไม่ใช่แค่ประเทศไทยเท่านั้นที่ผู้คนหรือประชาชนให้ความสนใจในกีฬาฟุตบอลมาก ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้แล้วว่า ฟุตบอลได้รับความนิยมไปทั่วโลก ซึ่งฟุตบอลบางประเทศเป็นวิถีชีวิต และบางประเทศฟุตบอลเป็นมากกว่าและยิ่งกว่าวิถีชีวิต ตัวอย่างเช่นที่บราซิล อาร์เจนตินา เปรู และแถบละตินอเมริกา กลุ่มคนส่วนใหญ่นั้นเล่นฟุตบอลกันเป็นชีวิตจิตใจไม่ใช่หน้าที่หรือว่าจะต้องให้ใครบังคับ เราจะเห็นกลุ่มคนทุกชั้นทุกวัยโดยเฉพาะเด็ก ๆ จะจับกลุ่มเล่นฟุตบอลกันตามถนนหนทาง ชายหาด สลัม หรือแม้กระทั่งทุกที่ที่จะสามารถเล่นฟุตบอลได้เพราะละมหายใจของพวกเขาเหล่านั้นมันคือ ฟุตบอลและฟุตบอลก็เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของพวกเขาเหล่านั้นไปแล้ว ประกอบกับความต้องการในการเล่นฟุตบอลอาชีพ และคิดว่าการเล่นฟุตบอลเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ และทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้

แต่ทว่าในบางประเทศอาจมีความผูกพันและสนใจกีฬาฟุตบอลยิ่งกว่านี้ ไม่ว่าจะเป็น อิตาลี ตุรกี โปรตุเกส เยอรมนี ฝรั่งเศส หรือ อังกฤษ นักฟุตบอลที่เล่นอยู่ในเมืองต่าง ๆ ของประเทศเหล่านี้ เช่น เมืองบาเซโลน่า มาดริด ปารีส ลอนดอน มิวนิค เป็นต้น ต่างก็เป็นคนที่สำคัญมากของผู้คนในเมืองดังกล่าวจนบางที่อาจได้รับการปฏิบัติอย่างคนพิเศษ แฟนบอลในสนามจะมีวิถีชีวิตการเชียร์บอลที่แตกต่างกัน นักฟุตบอลเมื่ออยู่ในสนามมีหน้าที่จะต้องตอบแทนแฟนบอลด้วยการเล่นแบบทุ่มเทชีวิตให้กับสโมสรและแฟนบอล ถึงแม้จะหมดลมหายใจคาสนามก็จะได้รับการปฏิบัติอย่างดีในฐานะนักฟุตบอลที่สมเกียรติ แต่เมื่อใดที่ทำไม่ได้อย่างที่วาดหวังชีวิตอาจจะเหมือน “ตกนรกทั้งเป็น” ในเมืองนั้นและอาจจะกลายเป็น “ปีศาจร้าย” ในสายตาคนทั่วไป แฟนบอลจะตะโกนเชียร์นักฟุตบอลให้เล่นอย่างบ้าคลั่งและพวกเขาจะมีอารมณ์ร่วมไปกับเกมการแข่งขัน ซึ่งนั่นก็คือ สิ่งที่บอกว่าฟุตบอลเป็นยิ่งกว่าวิถีชีวิตของผู้คนในเมืองนอกจากการเล่นฟุตบอลที่มีให้เห็นกันโดยทั่วไป

ทั้งนี้จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ฟุตบอล เป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมและความนิยมชมชอบจากผู้คนทั่วโลกเป็นจำนวนมาก จนแทบจะพูดได้เลยว่าไม่มีใครในโลกนี้ที่ไม่รู้จักกีฬาฟุตบอล ซึ่งถ้าถามบางคน เช่น พวกแฟนคลับฟุตบอล เขาอาจจะตอบว่ารู้จักทั้ง สโมสรฟุตบอล

ผู้จัดการทีม โค้ช นักฟุตบอล หรือแม้กระทั่งกติกาการเล่นฟุตบอล เป็นต้น แต่ถ้าถาม บุคคลธรรมดา ที่ให้ความสนใจในกีฬาฟุตบอลแต่ยังไม่ถึงขั้นที่จะเป็นแฟนคลับฟุตบอลก็อาจจะตอบว่ารู้จัก สโมสรฟุตบอล และ นักฟุตบอล เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการรู้จักแค่สององค์ประกอบหลังนี้ก็เพียงพอแล้วที่จะได้ชื่อว่าบุคคลนั้นได้เข้ามารู้จักกีฬาฟุตบอลแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่สำคัญก็คือ “นักฟุตบอล”

จากเรื่องความนิยมในกีฬาฟุตบอลที่แพร่หลายไปทั่วโลกจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และโดยเฉพาะในประเทศไทยแล้ว ทำให้ประเทศไทยได้มีการผลักดันและส่งเสริมกีฬาฟุตบอลภายในประเทศให้มีศักยภาพและความเป็นอาชีพมากขึ้นเรื่อยมา มีการพัฒนาทีมฟุตบอล ความสามารถของนักฟุตบอล ให้มีขีดความสามารถใกล้เคียงกับต่างประเทศ โดยการจ้างโค้ชจากต่างประเทศมาฝึกสอน จ้างนักฟุตบอลต่างประเทศมาเล่นในไทย และที่สำคัญได้มีการส่งนักฟุตบอลไทยไปเรียนรู้ และฝึกฝนทักษะการเล่นฟุตบอลหรือเล่นอาชีพในต่างประเทศ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่านักฟุตบอลไทยได้มีการแสดงความสามารถทั้งการแข่งขันภายในประเทศ และการแข่งขันในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ เป็นต้น จนได้รับรางวัลและความสำเร็จ และเป็นที่สนใจของผู้คนทั่วไป โดยเฉพาะนักฟุตบอลบางคนทีประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ซึ่งนั่นก็ทำให้นักฟุตบอลทั่วไปมีความต้องการความมีชื่อเสียงและอยากได้รับความสนใจจากผู้อื่น

อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญของกีฬาฟุตบอลนั้นไม่ได้อยู่ที่ประวัติศาสตร์และเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกฟุตบอลเพียงแค่นั้น แต่ที่ว่าองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งและถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งก็คือ นักฟุตบอล (Football Player) โดยนักฟุตบอลนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสนใจ ชื่นชอบ และรู้จัก ในกีฬาฟุตบอลเป็นอย่างมาก มีทักษะและพื้นฐาน (Basic) ในการเล่นฟุตบอล มีความต้องการที่จะแสดงความสามารถให้ผู้อื่นได้เห็น เพื่อความสำเร็จ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการเป็นนักฟุตบอลอาชีพ ซึ่งการเป็นนักฟุตบอลอาชีพจะเรียกได้ว่าเป็นนักฟุตบอลอย่างแท้จริงเพราะจะต้องมีการฝึกซ้อม และโปรแกรมการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังจะ หมายถึง รายได้ ชื่อเสียงและความสนใจที่นักฟุตบอลแต่ละคนจะได้รับซึ่งอาจจะไม่เท่ากัน

ทั้งนี้ในโลกของฟุตบอลหรือวงการฟุตบอลที่ผ่านมาจากในอดีตจนถึงปัจจุบันนั้นได้มีนักฟุตบอลอยู่หลาย ๆ คนที่แฟนบอลหรือผู้คนทั่วไปให้การยอมรับและยกย่องนักฟุตบอลเหล่านั้นว่าเป็น “ดาราฟุตบอล” (Football Star) ของโลกที่มีความสามารถในการเล่นฟุตบอลที่โดดเด่นเหนือกว่านักฟุตบอลคนอื่น ๆ ในรุ่นเดียวกัน รวมทั้งยังเป็นนักฟุตบอลที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ซึ่งหนึ่งในนักฟุตบอลที่มีความสามารถ ชื่อเสียงและได้รับการยกย่องเช่นนี้จะต้องมี “เปเล่” อยู่ในนั้นด้วยเช่นกัน

เปเล่ หรือ ชื่อเต็มที่ว่า เอ็ดสัน อรันเตส โด นาสซิเมนโต (Edison Arantes do Nascimento) เป็นนักฟุตบอลทีมชาติบราซิลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักเป็นอย่างมากในวงการฟุตบอลโลก เขาพาทีมชาติบราซิลเป็นแชมป์ฟุตบอลโลก ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแข่งขันที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกของฟุตบอลถึง 3 สมัย คือ ในปี 1958, 1962 และ 1970 โดยตลอดชีวิตการเป็นนักฟุตบอลเปเล่สามารถทำประตูในการแข่งขันรายการต่าง ๆ ได้ทั้งสิ้น 1,282 ประตู จากการลงเล่นทั้งหมด 1,363 นัด และได้รับรางวัลต่าง ๆ อีกมากมาย จนได้รับการยกย่องให้เป็น “ราชาฟุตบอล” (The King of Football) ของโลกมาจนถึงทุกวันนี้ (จิรัฏฐ์ จันทะเสน, 2543, น. 164-165)

นอกจากเปเล่แล้วนักฟุตบอลที่โลกให้การยอมรับว่าเป็นดาราฟุตบอลเช่นเดียวกันนี้ก็คือ ดีเอโก้ มาราโดน่า หรือ ดีเอโก้ อมานโด มาราโดน่า (Diego Armando Maradona) นักฟุตบอลที่ซึ่งมีชื่อเสียงในรุ่นต่อมาจากเปเล่ไม่นานนัก มาราโดน่านี้เป็นนักฟุตบอลทีมชาติอาร์เจนตินาที่มีความสามารถและได้รับการยกย่องเป็นอย่างยิ่ง โดยได้รับรางวัลต่าง ๆ ในระดับโลกมากมาย และมาราโดน่ายังสามารถพาทีมชาติอาร์เจนตินาเป็นแชมป์โลกได้ในปี 1986 อีกด้วย แต่ทว่าในการแข่งขันรายการนี้ได้มีเหตุการณ์ที่สำคัญของมาราโดน่าที่ทำให้โลกได้จดจำเป็นอย่างมากนอกเหนือไปจากความสามารถที่ได้แสดงจนประสบความสำเร็จนั่นก็คือ การพบกับทีมชาติอังกฤษในรอบควอเตอร์ไฟนัลหรือรอบก่อนรองชนะเลิศที่มาราโดน่าชูมือปิดลูกฟุตบอลเข้าประตู แต่ผู้ตัดสินกลับให้เป็นประตูจนทำให้ทีมชนะในที่สุด จึงนับเป็นประตูที่โด่งดังมาก น้อยคนนักที่จะลืมเลือนประตูนี้ได้ จนเป็นที่มาของฉายาและตำนานที่ว่า “หัตถ์พระเจ้า” ในที่สุด

ทั้งนี้ในยุคปัจจุบันนักฟุตบอลที่มีความสามารถใกล้เคียงกับเปเล่และมาราโดน่าก็มีอยู่เช่นกัน แต่ความมีชื่อเสียงและความยิ่งใหญ่หรือการเป็นตำนานอาจจะยังไม่สามารถเทียบเท่าได้ ซึ่งหนึ่งในนักฟุตบอลที่เป็นที่รู้จักในยุคปัจจุบันนี้ นั่นก็คือ เดวิด เบ็คแฮม (David Beckham) เบ็คแฮมเป็นนักฟุตบอลทีมชาติอังกฤษที่มีชื่อเสียงและได้รับความสนใจจากผู้คนทั่วไปในโลกเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะตอนที่เข้าเล่นอยู่กับสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด เขาได้สร้างประวัติศาสตร์ลงเล่น 331 นัด ทำได้ 74 ประตู และได้แชมป์ทั้งหมด 11 รายการ แต่กับฟุตบอลโลกยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งก็เพียงพอที่จะทำให้เบ็คแฮมมีชื่อเสียงเป็นอย่างยิ่ง (รณพงษ์ คำนวนทิพย์, 2549, น. 101-105) โดยอาจจะแตกต่างกับเปเล่และมาราโดน่าตรงที่เบ็คแฮมได้ใช้ความสามารถในการเล่นฟุตบอลเพียงส่วนหนึ่งในการสร้างชื่อเสียงให้กับตัวเอง ทว่าความมีชื่อเสียงส่วนใหญ่ของเบ็คแฮมเป็นผลมาจากการเป็นนักฟุตบอลหน้าตาดี และการแสดงความสามารถในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเป็นพรีเซ็นเตอร์ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น จนทำให้ เดวิด เบ็คแฮม กลายเป็นนักฟุตบอลที่ได้รับความสนใจและมีชื่อเสียงในที่สุด

การได้มาซึ่งความสนใจจากผู้อื่นหรือสังคม และความมีชื่อเสียงนั้นสิ่งสำคัญสิ่งแรก คือ การแจ้งเกิด ซึ่งเป็นคำพูดในภาษาฟุตบอล หรือแม้กระทั่งกีฬาทั่ว ๆ ไป ก็ใช้กัน การแจ้งเกิดก็คือ การประสบความสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งในที่นี้คือ การแจ้งเกิดในกีฬาฟุตบอล เช่น การทำประตูนัดสำคัญ การได้แชมป์ชนะเลิศ เป็นต้น สิ่งนี้คือ การสื่อสารที่จะบอกกับทุกคนว่า ตนเป็นใคร มาจากไหน มีความสามารถอะไร ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความสนใจจากผู้อื่น หรือถ้าพูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือ เป็นจุดเริ่มต้นของการกลายมาเป็น “ดารา นักฟุตบอล” (football star) (ศรีกัญญา มงคลศิริ, 2547)

ทั้งนี้หากเปรียบเทียบกีฬาฟุตบอลกับละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์แล้วจะสังเกตได้ว่ามีความคล้ายคลึงกันมาก ละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์มีดารานักแสดงเป็นผู้แสดงนำ มีผู้กำกับ ทีมงาน มีพระเอก นางเอก ตัวอิจฉา มีบทคนที่สมหวังและคนผิดหวัง เป็นต้น ประกอบกับมีการนำเสนอเป็นตอน ๆ ไป สำหรับฟุตบอลก็เช่นเดียวกัน มีผู้กำกับ มีทีมงาน มีตัวละครต่าง ๆ มีบทสมหวังและผิดหวัง และการนำเสนอเป็นตอน ๆ ไป ในที่นี้ก็คือ ในแต่ละเกมการแข่งขัน แต่สิ่งที่ต่างกันและถือเป็นจุดเด่นของฟุตบอลก็คือ ตัวละครเอกในฟุตบอลจะเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ อาจจะเป็นคนเดิมหรือไม่ก็ได้ และที่สำคัญจะไม่มีนางเอก แต่นางเอกจะอยู่นอกสนามฟุตบอลเท่านั้น

ในกรณีดังกล่าวนี้ คริส บราวเซียร์ (อ้างถึงใน ประสิทธิ์ ตั้งมหาสถิตกุล, 2552, น. 42) ได้กล่าวเกี่ยวกับนักฟุตบอลกับดาราเอาไว้ว่า นักฟุตบอลอาจจะเป็นคู่เปรียบเทียบสมัยใหม่ที่มีความใกล้เคียงกับดาราฮอลลีวูดเมื่อทศวรรษ 1930 มากที่สุดก็ว่าได้ โดยเฉพาะในแง่ของการเป็นคนดังและความมีชื่อเสียง ซึ่งนั่นก็คือ นักฟุตบอลที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากจะสามารถเปรียบเทียบได้กับการเป็นดาราที่ทำการแสดงในโทรทัศน์เลยทีเดียว

จากการที่นักฟุตบอลประสบความสำเร็จประกอบกับกีฬาฟุตบอลก็เปรียบเสมือนละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ ดังนั้น ตัวละครต่าง ๆ หรือก็คือ นักฟุตบอล ก็จะกลายเป็นจุดสนใจของผู้อื่นในสังคม ซึ่งคนในสังคมที่สนใจในนักฟุตบอลก็จะทำการเฝ้ามอง และติดตามผลงานความสามารถ พฤติกรรม และความเป็นอยู่ของนักฟุตบอลเหล่านี้อย่างสนใจและใกล้ชิดเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม นอกจากความสำเร็จที่เกิดจากความสามารถในการเล่นกีฬาฟุตบอลของนักฟุตบอลเองแล้วที่จะทำให้เป็นจุดสนใจของผู้อื่น ยังมีปัจจัยอีกหลาย ๆ อย่างที่จะส่งผลต่อความสำเร็จเช่นเดียวกันนี้ และปัจจัยหนึ่งที่น่าจะไม่สามารถปฏิเสธได้ก็คือ เรื่องของภาพลักษณ์ และการสร้างชื่อเสียงของนักฟุตบอล หรืออีกนัยหนึ่ง นักฟุตบอลบางคนแค่ประสบความสำเร็จในเกมเพียงระดับหนึ่งแต่ก็สามารถทำให้ตัวเองเป็นจุดสนใจของสังคมเป็นอย่างมาก เช่น เดวิด เบ็คแฮม เป็นต้น ดังที่ คริส บราวเซียร์ (อ้างถึงใน ประสิทธิ์ ตั้งมหาสถิตกุล, 2552, น. 48) ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับ

เดวิด เบ็คแฮม ไว้ว่า ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าเขาคือ นักเตะที่มีพรสวรรค์ แต่จริง ๆ แล้วความโด่งดังเป็นพลุแตกของเขามีส่วนน้อยนิดที่เกิดจากความสำเร็จด้านฟุตบอล ปัจจัยสำคัญน่าจะอยู่ที่บุคลิกภาพ และสไตล์เฉพาะตัวที่ดูดีมากกว่า ซึ่งจากความเห็นนี้ทำให้ตอกย้ำว่า ความสามารถอาจไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่ทำให้นักฟุตบอลเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงอีกต่อไปแล้วในปัจจุบัน

ทั้งนี้การเล่นฟุตบอลหรือนักฟุตบอลในระดับสากล ดังกรณีของ เดวิด เบ็คแฮม เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงว่านักฟุตบอลต่างชาติโดยเฉพาะชาติตะวันตกนั้น นักฟุตบอลจะไม่ได้แค่สื่อสารเกี่ยวกับความสามารถเพียงอย่างเดียว หากแต่จะมีการสื่อสารเรื่องภาพลักษณ์ควบคู่กันไปด้วย ประกอบกับความนิยมและแพร่หลายของกีฬาฟุตบอลจึงทำให้ได้รับความสนใจและความมีชื่อเสียงในที่สุด ซึ่งประเด็นนี้เองที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสังเกตและข้อสงสัยที่ว่า นักฟุตบอลไทยจะมีการสื่อสารในเรื่องของภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงเช่นเดียวกันนี้หรือไม่

ในปัจจุบันความสามารถของนักฟุตบอลอาจเป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งในความสำเร็จของบุคคลดังกล่าวเท่านั้น หากจะพูดให้ชัดเจนก็คือว่า นักฟุตบอลในปัจจุบันมีจำนวนมากมายและส่วนใหญ่หรือจำนวนมากแล้วแต่มีความสามารถและทักษะในการเล่นฟุตบอลด้วยกันทั้งสิ้น การแสดงความสามารถในการเล่นฟุตบอลอย่างเดียวนั้นอาจจะไม่เพียงพอต่อการเป็นจุดสนใจของผู้อื่น ประกอบกับผู้คนส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถเข้าถึงนักฟุตบอลได้โดยตรง ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้นักฟุตบอลเกิดการสร้างจุดสนใจจากเรื่องอื่น ๆ ขึ้นมาเพื่อให้เกิดความนิยมและความมีชื่อเสียงขึ้น

ในกรณีดังกล่าวนี้ภาพลักษณ์ (Image) จึงกลายเป็นเรื่องที่นักฟุตบอลในปัจจุบันให้ความสำคัญค่อนข้างมากในการสร้างชื่อเสียงและจุดสนใจของสังคมประกอบกับความสามารถที่มีอยู่ในการแนะนำตัวเบื้องต้นแล้ว ซึ่งนักวิชาการตะวันตกอย่าง แดเนียล บัวร์สติน (Boorstin, 1973, p. 185) ได้กล่าวไว้ว่า “ภาพลักษณ์” คือ ความดีเลิศ ซึ่งไม่ใช่ของจริง จะเห็นได้จากลักษณะที่เป็น การสังเคราะห์ขึ้นมาจากองค์ประกอบหลายอย่าง เป็นสิ่งที่มีความน่าเชื่อถือได้ เป็นภาพที่มองเห็นได้ชัดเจน ง่าย เข้าใจง่าย และสามารถเข้าใจได้หลายความหมาย รวมถึงมีความกำกวม

จากความหมายหรือคำจำกัดความของภาพลักษณ์ดังกล่าวทำให้เห็นว่า นักฟุตบอลสามารถใช้ประโยชน์จากการสร้างภาพลักษณ์ได้เป็นอย่างมาก ซึ่งจะสังเกตได้จากนักฟุตบอลในปัจจุบันมีการสร้างภาพลักษณ์ให้กับตัวเองโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เดวิด เบ็คแฮม พยายามสร้างภาพลักษณ์ให้กับตัวเองเป็น คนรักครอบครัว โดยการอุ้มลูกหรือพาลูกทั้งสามไปเที่ยวหรือไปดูฟุตบอลในทุก ๆ เกม หรือการเป็นผู้นำแฟชั่นเสื้อผ้า ทรงผม และการแต่งตัว เป็นต้น (โปรดดูภาพที่ 1.1)

ภาพที่ 1.1

แสดงตัวอย่างการสร้างภาพลักษณ์สู่สาธารณชนของ เดวิด เบ็คแฮม

อย่างไรก็ตามนักฟุตบอลที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้นนี้จะเป็นในส่วนของนักฟุตบอลต่างประเทศที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นดาราฟุตบอล โดยในส่วนของนักฟุตบอลไทยก็จะมีดาราฟุตบอลหรือนักฟุตบอลที่มีความสามารถโดดเด่นและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและสนใจในวงกว้างอยู่เช่นกันทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยนักฟุตบอลไทยที่มีลักษณะเช่นนี้มีอยู่หลายคน ตัวอย่างเช่น อัสวิน ธงอินเนตร เจ้าของตำแหน่งผู้รักษาประตูดาราเอเชีย (ALL STAR) คนแรกของไทยที่มีความสามารถและประสบความสำเร็จมากมายทั้งในระดับสโมสรและระดับชาติจนผู้คนทั่วไปให้การยอมรับจนกระทั่งวาระสุดท้ายที่ได้เสียชีวิตในสนามฟุตบอลขณะทำการแข่งขันในนามทีมชาติไทย หรือ ณรงค์ สังขสุวรรณ นักฟุตบอลผู้ประสบความสำเร็จ บนถนนสายลูกหนังทั้งระดับสโมสรและในทำเนียบทีมชาติ ด้วยการคว้าแชมป์ต่าง ๆ มากมาย แม้ว่าตำแหน่งประจำ คือ เซนเตอร์ฮาล์ฟ หรือกองหลัง แต่เพราะการเข้าสกัดอันหนักหน่วงและตัดสินใจที่เด็ดขาด สามารถสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่ประจักษ์ไปทั่วทวีปจนกลายเป็นดาราเอเชีย คนที่ 2 ของวงการลูกหนังไทย (จิรัฐ จันทะเสน, 2543)

นอกจากนี้นักฟุตบอลอย่าง ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นนักฟุตบอลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและมีความสามารถเป็นอย่างมาก โดยได้รับการยกย่องให้เป็นนักฟุตบอลไทยที่เก่งที่สุดระดับตำนานที่สร้างผลงานและประสบความสำเร็จอย่างมากทั้งในระดับสโมสรและในระดับชาติ รวมทั้งการเป็นนักฟุตบอลดาราเอเชียอีกด้วย อีกทั้งนักฟุตบอลคนอื่น ๆ ในรุ่นเดียวกันหรือใกล้เคียงกับปิยะพงษ์นี้ก็ยังมียีก เช่น เฉลิมวุฒิ สง่าพล วิฑูรย์ กิจมงคลศักดิ์ อำนาจ เฉลิมเชาวลิต วรวรรณ ชิตะวณิช วิทยา เลานกุล หรือสมปอง นันทประภาศิลป์ ก็ถือได้ว่าเป็นนักฟุตบอลที่มีความสามารถ

และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักพอสมควร หลังจากนั้นในยุคต่อมาก็ยังมีนักฟุตบอลอย่างเกียรติศักดิ์ เสนาเมือง ที่เป็นนักฟุตบอลที่มีความสามารถโดดเด่นเป็นที่รู้จักของผู้คนทั่วไปรวมทั้งประสบความสำเร็จอย่างมากมายทั้งในนามทีมชาติและสโมสร หรือนักฟุตบอลในรุ่นเดียวกันอย่าง ตะวัน ศรีปาน และณัฏฐ์ ทองสุขแก้ว ที่มีความสามารถและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอยู่เช่นกัน (จิรัฐ จันทะเสน, 2543)

ทั้งนี้ในยุคปัจจุบันนักฟุตบอลไทยได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นกว่าในอดีตมาก แต่อย่างไรก็ตามก็ยังพบนักฟุตบอลที่มีลักษณะของความมีชื่อเสียงที่โดดเด่นเป็นที่ยอมรับของผู้คนทั่วไป ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือ ลิซอ ธีรเทพ วิทยายุทธ ที่ถือได้ว่าเป็นนักฟุตบอลไทยที่มีความโดดเด่น มีความสามารถประสบความสำเร็จตั้งแต่อายุน้อย ทั้งในระดับชาติหรือแม้กระทั่งในระดับสโมสร และเป็นนักฟุตบอลที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งในเรื่องของการเป็นนักฟุตบอลที่มีชื่อเสียงและอยู่ในความสนใจจากผู้อื่นในสังคม ที่มากไปกว่าการเป็นนักฟุตบอลที่เล่นฟุตบอลอยู่ในสนามเท่านั้น

สำหรับกรณีของนักฟุตบอลไทยก็เช่นเดียวกับนักฟุตบอลตะวันตกที่อาจจะมีควมพยายามที่จะสร้างภาพลักษณ์ควบคู่ไปกับการแสดงความสามารถในการเล่นฟุตบอล เช่น ธีรเทพ วิทยายุทธ (ลิซอ) ที่มีดูเหมือนจะมีการสื่อสารภาพลักษณ์เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นภาพลักษณ์ที่ว่า เป็นนักฟุตบอลอาชีพที่มาจากต่างประเทศ เคยไปฝึกฟุตบอลและเล่นฟุตบอลอาชีพในต่างประเทศ รวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์การเป็นนักฟุตบอลที่มีความเป็นมืออาชีพสูง เป็นผู้นำแพชั่น เช่น ทรงผม และการแต่งตัว การใช้ชีวิต เช่น การใส่รองเท้าฟุตบอลคนละสีกันในเวลาแข่งขัน หรือแม้กระทั่งการสื่อสารภาพลักษณ์เป็นหนุ่มเพลย์บอย เป็นต้น และสิ่งที่ตามมาหรือสิ่งที่อาจจะเป็นเป้าหมายของการกระทำเหล่านี้ก็คือ การต้องการความสนใจจากผู้คนทั่วไปในสังคม และที่สำคัญคือ ความต้องการความมีชื่อเสียง (Celebrity) หรือการได้เป็นนักฟุตบอลที่มีชื่อเสียง

อย่างไรก็ตามในอดีตนั้น คำว่า คนดัง มีความใกล้เคียงกับคำวิชาการที่เรียกว่า ผู้มีชื่อเสียง ซึ่งผู้มีชื่อเสียงในอดีตนั้นจะเกิดจากการเป็นผู้ยิ่งใหญ่ หรือวีรบุรุษ (Hero or Big Man) เป็นผู้มีความอำนาจ หรือผู้ยิ่งใหญ่จากการกระทำที่มาจากความสามารถที่จะต้องอาศัยเวลานานกว่าจะได้รับการยอมรับ รวมทั้งผู้ยิ่งใหญ่ยังจะเกิดขึ้นได้โดยชาติกำเนิด (Boorstin, 1973, p. 45)

แต่ทว่าผู้ที่มีชื่อเสียงในปัจจุบันนี้สามารถได้มาซึ่งอำนาจ ความโด่งดังหรือเกิดจากการเป็นคนดัง (Celebrity or Big Name) โดยใช้ระยะเวลาสั้นหรืออาจจะเป็นเพียงชั่วข้ามคืนโดยการกระทำของสื่อ ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้เป็นการสร้างความมีชื่อเสียงที่ไม่เทียบเท่ากับการสร้างความยิ่งใหญ่ในอดีต แต่เป็นความมีชื่อเสียงที่ใครก็สามารถเป็นได้ ในที่นี้ หมายถึง เป็นคนดังที่ไม่ใช่วีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ แต่เป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองสิ่งซึ่งเป็นการสร้างเหตุการณ์

เทียม (Pseudo-Events) ที่เกิดขึ้นชั่วขณะเท่านั้นและอาจจะไม่มีความมีชื่อเสียงที่เป็นอมตะ แต่จะเป็นชื่อเสียงที่เกิดขึ้นง่ายและสูญสลายง่ายเช่นเดียวกัน

จากแนวความคิดของ บัวร์สติน (Boorstin, 1973) ที่ได้เสนอว่า “ความสำเร็จกำหนดวีรบุรุษ แต่ภาพลักษณ์หรือสัญลักษณ์กำหนดผู้มีชื่อเสียง วีรบุรุษสร้างตัวเอง แต่สื่อสร้างผู้มีชื่อเสียง” ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า การที่นักกีฬาคนหนึ่งจะเป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจและความนิยมจนกลายเป็นคนดังหรือผู้มีชื่อเสียงในแต่ละสังคมนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ที่น่าจะมากกว่าแค่ความสามารถทางการกีฬา และที่สำคัญสื่อต่าง ๆ ที่ถือเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างให้เกิดกระแสความโด่งดังเพิ่มมากขึ้น ในอดีตการแข่งขันกีฬายังคงไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย แต่เมื่อมีสื่อมวลชนเป็นผู้ถ่ายทอดข่าวสาร รวมไปถึงผลการแข่งขันต่าง ๆ ทำให้กีฬาประเภทนั้นได้รับความนิยม และเป็นที่รู้จัก ในทางเดียวกันก็ส่งผลให้นักกีฬาในประเภทนั้น ๆ ก็ได้กลายมาเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง โดยคุณสมบัติหลักของนักกีฬาที่สำคัญนั้นจะต้องมีความสามารถที่โดดเด่นทำให้นักกีฬานั้นสามารถเป็นได้ทั้งผู้มีชื่อเสียงและวีรบุรุษ วีรสตรี ซึ่งขึ้นอยู่กับว่านักกีฬาผู้นั้นมีความสามารถเป็นที่ประจักษ์จนสามารถทำให้ชื่อของตนเองกลายเป็นที่รู้จักได้หรือไม่

ในขณะเดียวกันจากข้อความและคำกล่าวข้างต้นนี้สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า นักฟุตบอลจะมีความสำเร็จได้ก็เนื่องมาจากความสามารถหรือการแสดงความสามารถในการเล่นฟุตบอลจนประสบความสำเร็จและกลายเป็นวีรบุรุษหรือฮีโร่ (Hero) หรือถ้าพูดให้เข้าใจง่ายขึ้นก็คือ ความสามารถในการเล่นฟุตบอลจะเป็นตัวกำหนดความเป็นวีรบุรุษหรือฮีโร่ ว่านักฟุตบอลผู้นั้นจะกลายเป็นวีรบุรุษหรือฮีโร่ได้หรือไม่ แต่ทว่าถ้าเหนือไปจากการแสดงความสามารถที่ทำให้กลายเป็นวีรบุรุษหรือฮีโร่แล้วนั้น จะต้องมีการอาศัยการสื่อสารและสื่อเป็นตัวสร้าง เพื่อให้กลายมาเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง (Celebrity) เช่น การสร้างภาพลักษณ์ ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้เกิดข้อสงสัยที่ว่า ถ้าเป็นกรณีของนักฟุตบอลไทยที่อาจจะไม่ได้แค่สื่อสารความสามารถในการกลายเป็นวีรบุรุษหรือฮีโร่ของนักกีฬาเท่านั้น แต่อาจจะมีกลยุทธ์การสื่อสารเรื่องภาพลักษณ์ให้กับนักกีฬาด้วย อันเป็นที่มาของคำถามหลักในงานวิจัยชิ้นนี้ว่าสื่อต่าง ๆ นั้นจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสื่อสารภาพลักษณ์ของนักฟุตบอลไทยอย่างไร

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้สื่อโดยเฉพาะสื่อมวลชนและสื่อใหม่เป็นช่องทางการสื่อสารที่ถือว่ามีวามใกล้ชิดกับผู้คนในสังคมเป็นอย่างมาก คงไม่มีใครปฏิเสธว่าในชีวิตประจำวันเราจะต้องพบเจอกับสื่อมวลชนและสื่อใหม่ไม่ชนิดใดก็ชนิดหนึ่ง ซึ่งสื่อมวลชนเหล่านี้จะนำเสนอสิ่งต่าง ๆ ให้เราได้รับรู้ รวมทั้งสังคมบริโภคนิยมในทุกวันนี้ทุกคนต่างได้รับปริมาณเนื้อหาและข่าวสารต่าง ๆ อย่างมากมายและต่อเนื่องจากสื่อที่หลากหลายชนิด ทั้งในส่วนของสื่อมวลชนและสื่อใหม่ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และอินเทอร์เน็ต

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้อีกโดยเฉพาะสื่อมวลชนและสื่อใหม่น่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการสร้างความนิยมและชื่อเสียงให้กับบุคคล เพราะด้วยเวลาที่สื่อมีความหลากหลายชนิดนั้นก็หมายถึง การเข้าถึงผู้คนที่มีความหลากหลาย รวดเร็ว และมีความทั่วถึงในกลุ่มคนทุกระดับ ซึ่งความหลากหลายชนิดของสื่อนี้ก็เปรียบเสมือนว่าสื่อแต่ละชนิดเป็นแหล่งเชื้อเพลิงที่สำคัญในการผลักดันบุคคลให้ไปสู่ความสนใจ ความนิยม และชื่อเสียงขึ้น เพียงแต่ว่าสื่อหรือเชื้อเพลิงนั้นก็มีหลายชนิด ซึ่งในแต่ละชนิดก็มีประสิทธิภาพในการให้พลังงานที่ต่างกันออกไป

นอกจากนี้ชื่อเสียงและความนิยมที่อาจจะเกิดขึ้นจากสื่อดังกล่าวนี้นั้น สื่อต่าง ๆ น่าจะต้องนำเสนอเนื้อหาภาพลักษณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ของนักฟุตบอลที่ไม่ใช่การนำเสนอธรรมดาทั่ว ๆ ไป หากแต่จะเป็นการสื่อสารของสื่อที่จะต้องมีการกลยุทธที่จะนำนักฟุตบอลหรือบุคคลที่สื่อต้องการนำเสนอไปสู่การเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากผู้คนในสังคมทั่วไป หรือกลายเป็นดาราฟุตบอลในที่สุด

ดังนั้น จากความสำคัญและประสิทธิภาพของสื่อที่กล่าวมาในข้างต้น สื่อจึงได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างกระแสมือในสังคมในทุก ๆ วงการ ไม่ว่าจะเป็น วงการบันเทิง วงการการเมือง รวมไปถึงวงการกีฬาอีกด้วย โดยมีวิธีการสร้างภาพลักษณ์ (Image) นำเสนอให้นักกีฬากลายเป็นคนดังในสังคม ได้รับการยกย่องชื่นชม และเป็นที่รู้จักโดยทั่วกัน เปรียบเสมือนบุคคลในวงการบันเทิงเลยทีเดียว (นันท์ธนา สุรเสวี, 2551)

อย่างไรก็ตามการที่สื่อถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะการสร้าง ความสนใจ ความนิยม และชื่อเสียงให้กับบุคคล หรือการเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้คนในสังคม นั้น เหตุผลหนึ่งที่มีอาจปฏิเสธได้เลยนั่นก็คือ โลกทุกวันนี้เป็นโลกในระบบอุตสาหกรรมทุนนิยมที่มีการเน้นในเรื่องการแข่งขันที่สูง ซึ่งประเทศไทยก็เช่นเดียวกันที่ตกอยู่ภายใต้ระบบสังคมอุตสาหกรรมทุนนิยม ดังนั้น สื่อและการสื่อสารจึงเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลในทุก ๆ เรื่อง ไม่เว้นแม้แต่กีฬาฟุตบอลที่แต่ก่อนถ้าพูดถึงก็ต้องเข้าใจว่าเป็นการออกกำลังกายหรือความบันเทิงในรูปแบบหนึ่ง แต่ทว่าทุกวันนี้กีฬาฟุตบอลก็เหมือนกับเรื่องอื่น ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากระบบอุตสาหกรรมทุนนิยม ที่จะต้องมีการแข่งขันกันที่ไม่ใช่เกิดขึ้นภายในสนามฟุตบอลเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นการแข่งขันที่อยู่นอกสนาม เพื่อแย่งชิงและเอาชนะกันในเรื่องของการได้รับความสนใจ ความนิยม และชื่อเสียงจากผู้อื่น โดยการแสดงความสามารถ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างภาพลักษณ์ (Image) ที่นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีสำคัญเป็นอย่างยิ่งในระบบอุตสาหกรรมทุนนิยมในปัจจุบันที่จำนวนสินค้าและปริมาณการผลิตที่มากมาย ภาพลักษณ์จึงเป็นตัวที่แบ่งแยกและบ่งชี้ถึงเอกลักษณ์ของสินค้าชิ้นนั้น ๆ ดังนั้น การศึกษาเรื่องการสร้างภาพลักษณ์นักกีฬาฟุตบอลไทย จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจะสามารถตอบคำถามได้ว่า สื่อและการสื่อสารเข้ามามีอิทธิพล บทบาท และกลยุทธ์

อย่างไรในการสร้างภาพลักษณ์นักฟุตบอลไทยในสภาวะสังคมไทยที่ต้องเผชิญกับระบบอุตสาหกรรมทุนนิยมเช่นทุกวันนี้

ปัญหานำการวิจัย

1. กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ดาราฟุตบอลไทยผ่านสื่อมวลชน และสื่อใหม่ เป็นเช่นไร
2. เนื้อหาภาพลักษณ์ดาราฟุตบอลไทยที่สร้างผ่าน สื่อมวลชน และสื่อใหม่เป็นเช่นไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ถึงกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ดาราฟุตบอลไทยผ่าน สื่อมวลชน และสื่อใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงเนื้อหาภาพลักษณ์ดาราฟุตบอลไทยที่สร้างผ่าน สื่อมวลชน และสื่อใหม่

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงการสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงของนักฟุตบอลไทยในอดีตและปัจจุบันที่มีความโดดเด่นและประสบความสำเร็จ รวมทั้งเป็นที่รู้จักของคนไทยโดยทั่วไป ซึ่งจะอยู่ในช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2524 - ปัจจุบัน โดยจุดเริ่มต้นของช่วงเวลาดังกล่าวนี้เป็นการเริ่มเล่นฟุตบอลในนามทีมชาติของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคนแรก ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวจะปรากฏกลุ่มตัวอย่างนักฟุตบอลไทยที่มีความโดดเด่นและประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากจำนวน 3 คน ได้แก่ ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน, เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง และ ธีระเทพ วิโนทัย ตามลำดับ ในส่วนของข้อสันนิษฐานในการศึกษาที่เริ่มจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันนี้ก็คือ สื่อต่าง ๆ จากที่ผ่านมาในอดีต นับวันจะยิ่งเข้ามามีบทบาทในกีฬาฟุตบอลและการสร้างภาพลักษณ์ของนักฟุตบอลมากขึ้น โดยที่ในอดีตฝีมือและความสามารถของนักฟุตบอลนั้นดูจะมีบทบาทมากกว่ากระบวนการสร้างภาพลักษณ์ผ่านสื่อ แต่ทว่าแนวโน้มในปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนแปลงไปแล้ว สื่อและ

การสื่อสารเข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะในกลยุทธ์การสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงให้กับนักกีฬาควบคู่ไปกับฝีมือและความสามารถของนักฟุตบอลคนนั้น ๆ

ทั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ข้างต้นมีความน่าสนใจตรงที่ว่าเป็นนักฟุตบอลไทยที่มีการเล่นฟุตบอลอาชีพและประสบความสำเร็จในการเล่นฟุตบอล มีความโดดเด่นและเป็นที่รู้จักของคนไทยทั่วไป ดังรายละเอียดแต่ละกรณีต่อไปนี้

1. ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน เจ้าของฉายา “เพชรฆาตหน้าหยก” เริ่มเล่นฟุตบอลอาชีพในปี พ.ศ. 2523 กับ ทีมสโมสรฟุตบอลทหารอากาศ จนกระทั่งได้รับการคัดเลือกให้มาเล่นทีมชาติไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2524-2540 รวม 17 ปี นอกจากนี้ปิยะพงษ์เคยไปเล่นฟุตบอลอาชีพที่ต่างประเทศ กับทีม สโมสรลัคกี้โกลด์สตาร์ในประเทศเกาหลีใต้เป็นเวลา 2 ปี และย้ายไปเล่นกับทีม สโมสรปาหัง ของมาเลเซีย ปัจจุบันมีอายุ 50 ปี และทำหน้าที่เป็นผู้บริหารให้กับสโมสรฟุตบอลทหารอากาศ

2. เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง หรือที่รู้จักกันในนาม “ซิโก้” เริ่มเล่นฟุตบอลอาชีพในปี พ.ศ. 2532 กับทีมสโมสรฟุตบอลธนาคารกรุงไทย และได้ถูกเรียกเข้ามาติดทีมชาติไทยเมื่อ ปี พ.ศ. 2535 จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2549 ได้ประกาศอำลาวงการทีมชาติไทยอย่างเป็นทางการ นอกจากนี้เกียรติศักดิ์เคยไปเล่นฟุตบอลอาชีพในระยะเวลาสั้น ๆ กับสโมสรฮัดเดอส์ฟีลด์ทาวน์ ที่ประเทศอังกฤษ รวมทั้งยังเคยเล่นกับสโมสรสิงคโปร์อาร์มฟอร์ซในประเทศสิงคโปร์ และสโมสร ฮอง อันห์ ยาลาย ในประเทศเวียดนาม อีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันมีอายุ 36 ปี และทำหน้าที่เป็นผู้จัดการทีมสโมสรฟุตบอลชลบุรี เอฟซี

3. ชีรเทพ วินทัย หรือ “ลีซอ” ได้ไปฝึกฟุตบอลที่ประเทศอังกฤษและได้เซ็นสัญญากับทีมชุดเยาวชนสโมสรฟุตบอลคริสตัลพาเลซ ในปี พ.ศ. 2544 ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 เซ็นสัญญากับทีมเยาวชนสโมสรฟุตบอลเอฟเวอร์ตัน เป็นนักฟุตบอลเยาวชน 1 ใน 3 คน ที่ได้ร่วมโครงการ “ช้างไทยไปเอฟเวอร์ตัน” โดยได้เริ่มเล่นฟุตบอลอาชีพ ใน พ.ศ. 2549 กับสโมสรฟุตบอล ทีมบีอีซี เทโรศาสน จนถูกเรียกเข้ามาติดทีมชาติไทยในปี พ.ศ. 2548 ปัจจุบันมีอายุ 24 ปี และได้ไปเล่นฟุตบอลอาชีพอยู่กับสโมสรฟุตบอล เค. ลีร์เซ ทีมฟุตบอลระดับดิวิชั่น 2 ของประเทศเบลเยียม และในปัจจุบันได้ย้ายมาเล่นให้กับสโมสรฟุตบอลเมืองทองฯ ยูไนเต็ด ในประเทศไทย

อย่างไรก็ตามจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ในข้างต้นนี้ ถ้าพิจารณาโดยทั่วไปหรือผิวเผินนั้นอาจจะ ไม่มีความแตกต่างกันเท่าไร กล่าวคือ เป็นนักกีฬาฟุตบอลที่มีเส้นทางการเล่นฟุตบอลที่มีความคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นการเป็นนักฟุตบอลเยาวชน เล่นฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย ก่อนจะถูกเรียกเข้าไปเล่นในทีมชาติไทยและไปเล่นฟุตบอลอาชีพในต่างประเทศ ซึ่งนั่นก็คือ จุดร่วมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 แต่ถ้าศึกษาให้ลึกลงไปกว่านั้นในเรื่องของระดับ/สัดส่วน (Degree) ความเป็นวีรบุรุษ (Hero) และชื่อเสียง (Celebrity) นั้น ก็จะพบจุดต่างที่ผู้วิจัยสร้างเป็นข้อ

สันนิษฐานได้ว่า ปิยะพงษ์ เกียรติศักดิ์ และ ธีรเทพ จะมีลักษณะที่เข้าข่ายความเป็นวีรบุรุษ เพราะมีความสามารถทางการกีฬาที่สูงอยู่ในนักฟุตบอลทั้งสามคน แต่สิ่งที่แตกต่างกันก็คือ ระดับความมีชื่อเสียงที่ถูกสร้างขึ้นโดยสื่อต่าง ๆ โดยวัดจากระดับของการใช้สื่อหรือการนำเสนอของสื่อ นั้น ปิยะพงษ์ จะมีระดับหรือสัดส่วนความมีชื่อเสียงที่ถูกสร้างขึ้นโดยสื่อต่าง ๆ ในสัดส่วนที่ต่ำ และเกียรติศักดิ์จะมีระดับความมีชื่อเสียงที่ถูกสร้างขึ้นโดยสื่อต่าง ๆ ในสัดส่วนที่มากกว่าปิยะพงษ์ แต่จะน้อยกว่า ธีรเทพ ที่ดูเหมือนว่าจะมีระดับความมีชื่อเสียงที่ถูกสร้างขึ้นโดยสื่อต่าง ๆ ในสัดส่วนมากที่สุด ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า อุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลในอดีตนั้นคุณจะมีการเกี่ยวข้องกับเรื่องอุตสาหกรรมภาพลักษณ์น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบันที่อุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลดูเหมือนจะต้องควบคู่ไปกับอุตสาหกรรมภาพลักษณ์ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ยังมีความต่อเนื่องกันในเรื่องของช่วงเวลาของยุค กล่าวคือ ปิยะพงษ์ ที่มีความโด่งดังและเป็นขวัญใจแฟนบอลชาวไทยเป็นคนแรกของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 นี้ และหลังจากที่ปิยะพงษ์อยู่ในช่วงปลายชีวิตของการเล่นฟุตบอลอาชีพนั้น เกียรติศักดิ์ ซึ่งในขณะนั้นเป็นนักฟุตบอลดาวรุ่งก็ได้กลายเป็นขวัญใจแฟนบอล และมีความโด่งดังขึ้นมาแทนที่ของปิยะพงษ์ เช่นเดียวกันกับ ธีรเทพ ที่เป็นนักฟุตบอลดาวรุ่งพุ่งแรงของวงการฟุตบอลไทย ในขณะที่เกียรติศักดิ์อยู่ในช่วงที่ใกล้จะอำลาสโมสรหรือเลิกเล่นฟุตบอลเต็มที และก็ได้ทำให้ธีรเทพกลายมาเป็นขวัญใจคนใหม่ของแฟนบอลชาวไทยรวมทั้งมีความโด่งดังขึ้นมาทดแทนหลังจากที่เกียรติศักดิ์ประกาศเลิกฟุตบอลไป จึงน่าจะนำกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 มาเปรียบเทียบกับเรื่องของความมีชื่อเสียงในแต่ละยุคได้ ดังนั้น ทั้งหมดนี้จึงเป็นเหตุผลและความน่าสนใจของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ในข้างต้นนี้

นิยามศัพท์

ฮีโร่/วีรบุรุษ (Hero) หมายถึง นักฟุตบอลไทยที่มีการแสดงความสามารถในการเล่นฟุตบอลจนประสบความสำเร็จอย่างโดดเด่น เป็นที่ยอมรับและสนใจของคนไทยโดยทั่วไป

ผู้มีชื่อเสียง (Celebrity) หมายถึง นักฟุตบอลไทยที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายอย่างกว้างขวางต่อสาธารณชน โดยมีสื่อมวลชนและสื่อต่าง ๆ ทำหน้าที่เผยแพร่เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสามารถในการเล่นฟุตบอลและเรื่องอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น พฤติกรรม ชีวิตจริง เรื่องส่วนตัว หรือผลงานที่เกิดมาจากการแสดงความสามารถต่าง ๆ ผ่านทางสื่อต่าง ๆ และทำให้เป็นจุดสนใจใคร่รู้ของผู้คนในสังคม

การสร้างชื่อเสียง หมายถึง กระบวนการที่สื่อมวลชน สื่อใหม่ ได้ทำการสื่อสาร รายงาน นำเสนอข่าวสาร และภาพลักษณ์ของนักฟุตบอลไทย ตลอดจนมอบหมายสถานภาพต่าง ๆ (Status Conferral) ให้กับนักกีฬา

ภาพลักษณ์ (Image) หมายถึง การนำเสนอสาร (Message) ของสื่อมวลชน และสื่อใหม่ ที่แสดงถึงความสามารถและท่าทางการแสดงออก การกระทำ บุคลิก ลักษณะ การแต่งกาย ทรงผม รวมถึงการใช้ชีวิตประจำวันของนักฟุตบอลไทยที่สื่อได้สร้างขึ้น และกลายเป็นการรับรู้ในกลุ่มผู้รับสาร

เนื้อหาภาพลักษณ์ หมายถึง เนื้อหาภาพลักษณ์ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยภาพรวมทั้งหมดที่สื่อมวลชน และสื่อใหม่ ได้ทำการนำเสนอเรื่องราวนี้อาภาพลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่างนักฟุตบอลทั้ง 3 คน ซึ่งในที่นี้คือ เนื้อหาภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับความสามารถและการเป็นนักกีฬา และเนื้อหาภาพลักษณ์ในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว

กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ หมายถึง กรรมวิธีหรือลำดับของการกระทำที่ สื่อมวลชน และสื่อใหม่ กระทำการโดยมีกลยุทธ์ทั้งกลยุทธ์ของสื่อ (Media Strategy) และกลยุทธ์ของสาร (Message Strategy) ที่มีต่อเนื้อหาภาพลักษณ์ของนักฟุตบอลไทย

สื่อมวลชน หมายถึง เครื่องมือหรือช่องทางที่จะสามารถรายงาน นำเสนอ และเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารของนักฟุตบอลไทย โดยเป็นการสื่อสารให้เข้าถึงคนจำนวนมากที่มีความหลากหลายได้อย่างรวดเร็ว ภายในเวลาเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ซึ่งในที่นี้จะ หมายถึง โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร

สื่อใหม่ หมายถึง ช่องทางในการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่จะสามารถทำการสื่อสารได้ตอบระหว่างกัน ให้ข้อมูลข่าวสาร หรือแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับนักฟุตบอลไทยได้ นอกจากนี้ตัวสื่อเองยังมีคุณสมบัติในการเก็บรักษาข้อมูลไว้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งในที่นี้ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต (เว็บไซต์, เว็บบอร์ด) เป็นต้น

บทบาทของการสื่อสาร หมายถึง บทบาทของการสื่อสารในรูปแบบของสื่อมวลชน และ สื่อใหม่ ในการสร้างความมีชื่อเสียงให้กับนักฟุตบอลไทย โดยการทำหน้าที่ในการสื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ ทั้งกลยุทธ์ของสื่อ (Media Strategy) และกลยุทธ์ของสาร (Message Strategy) ต่อเนื้อหาภาพลักษณ์ของนักฟุตบอลไทย โดยผ่านประเภทของสื่อ รูปแบบสื่อ และเนื้อหาของสื่อเป็นสำคัญ

กลยุทธ์ของสื่อ (Media Strategy) หมายถึง ลักษณะของวิธีการต่าง ๆ ในการสร้างความเป็นดารา (Stardom) อันเกิดมาจากตัวสื่อที่ได้นำเสนอภาพลักษณ์ของนักฟุตบอลกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน ซึ่งในที่นี้ประกอบไปด้วย ประเภทของสื่อ ความถี่ของสื่อ และบทบาทของสื่อ

กลยุทธ์ของสาร (Message Strategy) หมายถึง ลักษณะวิธีการต่าง ๆ ในการสร้างความเป็นดารา (Stardom) ของตัวสารที่ปรากฏจากการนำเสนอเนื้อหาภาพลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง นักฟุตบอลทั้ง 3 คน ซึ่งในที่นี้ประกอบไปด้วย การเลือกประเด็นการนำเสนอ รูปแบบการนำเสนอ และวิธีการนำเสนอ

นักฟุตบอล หมายถึง นักฟุตบอลไทยที่มีความสามารถ ทักษะ และพื้นฐาน (Basic) ในการเล่นฟุตบอลจนประสบความสำเร็จเป็นที่รู้จักของคนไทยโดยทั่วไปทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีการเล่นฟุตบอลเป็นอาชีพหลัก ประกอบกับการซ้อมและการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งในที่นี้ หมายถึง ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน, เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง และ ธีรเทพ วิโนทัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อได้เข้าใจถึงการสื่อสารเนื้อหาภาพลักษณ์ในเรื่องต่าง ๆ ของนักฟุตบอลไทยในอดีตและปัจจุบันที่จะนำไปสู่การเป็นนักฟุตบอลที่มีชื่อเสียงหรือการเป็นดาราฟุตบอล
2. เพื่อได้ทราบและเข้าใจถึงความสำคัญของสื่อและการสื่อสารตลอดจนกลยุทธ์ของสื่อในการสร้างภาพลักษณ์และความมีชื่อเสียงให้กับนักฟุตบอลไทยในอดีตและปัจจุบัน
3. นอกจากวงการฟุตบอลจะได้รับประโยชน์โดยตรงแล้วนั้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการกีฬาไทย ยังจะได้เข้าใจถึงวิธีการทำให้กีฬา และนักฟุตบอลกลายเป็นที่รู้จักในวงกว้าง และจะสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งนี้ในการรณรงค์และส่งเสริมในเรื่องต่าง ๆ เช่น สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เป็นต้น